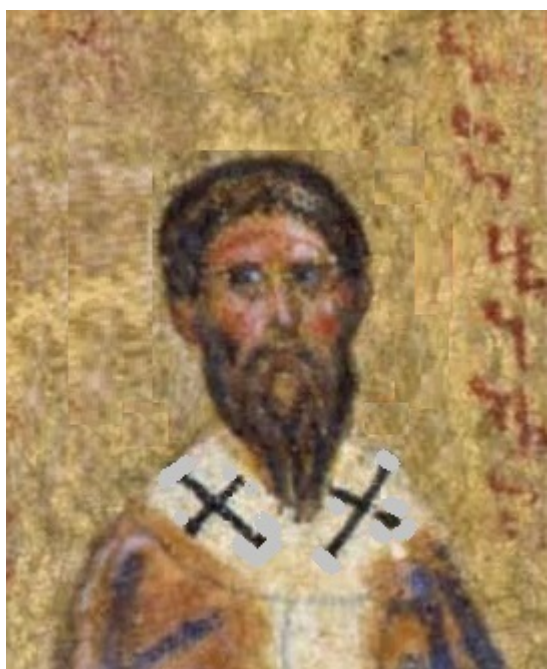


Вяра

17.09 по еретическия, †04 септември по православния календар - Свети пророк и боговидец Мойсей. Свети свещеномъченик Вавила, епископ Антиохийски и тримата юноши с него. Св. мъченици Теодор, Миана, Иулиан и Кион. Св. Вавила Никомидийски и 84 деца с него

Страдание на светия свещеномъченик Вавила и на тримата юноши с него



*Свети свещеномъченик Вавила.
Стара миниатюра от Света
Гора-Атон*

Злочестивият цар Нумериан (римски император, царувал от 283 до 284 г., бел.ред.) по време на пребиваването си в град Антиохия устроил голямо празненство в чест на идолите. В числото на жертвите, принесени на идолите, била пролята и невинната кръв на едно малко момче, царски син, което Нумериан взел при себе си като залог за твърдия и траен мир

с един чуждестранен цар. Някога той водел война с този цар, и тъй като нямало победител, сключили мир помежду си, утвърдили го с взаимни клетви и станали приятели. В уверение на нерушимия мир и дружба помежду им чуждестранният цар отдал на грижите на Нумериан своя малък син, за да му бъде като баща и да го възпитава като свое родно дете. Приел с коварство царското дете, Нумериан скоро проявил безчовечна жестокост: нарушил мира с царя, потъпкал клетвата си, презрял дружбата помежду им и със собствената си ръка заклал царския син в капището на своите мерзостни богове.

По това време архипастир на Антиохийската църква бил светият и богобоязлив епископ Вавила. Избран на архиерейския престол по указание на Божествения Промисъл, свети Вавила "добре пасял своето стадо, бивайки образец за верните в слово, поведение, любов, дух, вяра и чистота" (1Тим. 4:12). Когато празнували идолския празник и извършили безчовечното убийство, епископът, като събрал в светия храм всички християни, намиращи се в Антиохия, принасял безкръвна жертва на истинния Бог, молейки се за своето словесно стадо да не бъде похитено от душегубните вълци; при това той поучавал своите словесни овци да бъдат твърди във вярата и да не отпаднат от Църквата във време на беди. Връщайки се от мерзкото и човекоубийствено жертвоприношение, нечестивият цар се насочил към християнския храм, желаейки да види извършването на Божествените Тайни, и заплашвайки с влизането си в храма да оскверни светинята Господня. Като чул, че нечестивият цар с целия си синклит идва към християнския храм, ревнителят за славата Божия, великият светител Вавила, оставяйки Божествения олтар и излизайки на среща с царя, се спрял при църковните двери. При приближаването на царя към храма светителят с гръмък глас възкликнал:

- Не трябва ти, царю-идолопоклоннико, да влизаш в светинята на Живия Бог и да я оскверняваш с присъствието си.

Изобличавайки и укорявайки царя за идолопоклонническото му нечестие, свети Вавила дръзновено му препречил пътя и не го допуснал да влезе в църквата. И когато царят пристъпил още по-близо до църковните двери, свети Вавила сложил дясната си ръка на гърдите му и го отблъснал от Божия храм, и царят се върнал назад посрамен. Тъй като с него били слугите и войската, той поискал със сила да влезе в църквата, но Божествената сила, действаща чрез свети Вавила, не допуснала нечестивеца даже да се докосне до църковния праг: думите на Вавила били страшни за безбожника, като думи на ангел. Освен това поради множеството народ и вярващи, царят се опасявал да не станат разпри и смутове. Затова той потиснал раздразнението си и мълчаливо се върнал в двореца си. Но на другия ден заповядал да предадат църквата на огън и като повикал светителя при себе си, започнал да го укорява за дръзката му постъпка.

- О, най-нещастен от всички смъртни! - казал царят. - На кого се надяваше, когато се осмели да се възпротивиш срещу моята държавна власт и ми попречи да вляза в църквата? Нима не знаеш какво голямо зло е да разгневиш царя и какви наказания заплашват този, който дръзне да безчести личността на царя?

На това свети Вавила без страх отговорил:

- Аз не гледам на земния цар и не се стеснявам от лицето му, но гледам към Небесния Цар и на Него се уповавам. Аз се боя от Този, Който ме е поставил за пастир на Своите овци, заповядал ми е да ги пазя от нападения на вълци и да не допускам звяра да влезе в стадото. Не съм разгневил царя, тъй като знам, че такава дързост е равносилна на умопомрачение,

но възпрях този, който искаше с влизането си да оскърби и оскверни светинята Божия. Затова по справедливост ти би трябвало да ми въздадеш благодарност за това, че те удържах от такова зло намерение: ако го бе изпълнил, ти напълно би погубил себе си, тъй като безкрайно би оскърбил своя Създател, отпадането от Когото е по-голямо зло от всяка смърт.



Марк Аврелий Нумериан -
50-ти император на
Римската империя

- Повече би ти подходдало - казал Нумериан - да се разкаеш за вчерашната си дързост срещу нас и да поискаш прошка, а вместо това ти продължаваш да ни дразниш.

- Не трябва ние, християните - отговорил Вавила, - да укоряваме, нито да дразним някого от хората. Не дразним и тебе: защото не бива да безчестим Божието създание, сътворено по Божий образ и подобие. Но ако някой въстава срещу Бога и нанася оскърбление на светинята, напълно справедливо е да го възненавидим като Господен враг, по думите на Давид: "аз ли да не мразя ония, които Тебе мразят, Господи, и да не се гнуся от ония, които въстават против Тебе? С пълна омраза ги мразя; те ми са врагове" (Пс. 138:21-22).

- Остави многото приказки - казал му царят - и ни послушай: ако искаш да се избавиш от наказания за своето престъпление

и да получиш прошка, принеси жертва на нашите богове и им се поклони.

- За повереното ми стадо - отговорил светителят - аз съм готов да понеса всяко страдание и дори да умра.

И като помълчал малко, казал:

- Аз не мога да се отрека от моя Бог и да служа на лъжовни богове, за чиито беззакония е срамно и да се помисли.

- Пак ти казвам - казал царят, - остави многото приказки и принеси жертва на боговете. Ако не изпълниш това, моята власт зле ще те погуби, тъй като ти самият си зъл.

Вавила отговорил:

- Имах желание да те избавя от тъмнината, която те покрива, за да можеш да избегнеш вечните мъки, а ти сам си приготвяш още по-големи мъки и призоваваш и други към същото. Истина ти казвам: не можеш да избегнеш ръцете на Живия Бог.

Тогава мъчителят се престорил на кротък и започнал спокойно да пита свети Вавила:

- Можеш ли - казал той - да ни обясниш какво е това Бог?

Вавила отговорил:

- Невъзможно е да се постигне Божието Същество, дори и да положиш всичкото си старание за това; защото Бог е Вечносъществуващият Цар и Творец на всичко, неизказан, непостижим, неподлежащ на изследване от човешкия ум, начало и сила на всичко. Той е сътворил Ангелите и Архангелите и всички други безплътни същества; след тях е създал човека и му е дарил неизброими блага, както Той Сам царува на небесата, и го е поставил в рая. За да може човекът да разбере своето високо предназначение и да има знак за

това, колко по-високо стои от животните, Бог ги довел при него и му заповядал да им даде имена. Бог създал помощница на човека и го удостоил да се наслаждава на общуване с Него. Но неблагодарният човек презрял своя Създател и се отнесъл с пренебрежение към Неговите заповеди, а своя враг, който никога не му направил никакво добро и само го прелъстил, послушал. Като повярвал на коварните му думи, по праведния Божий съд той бил изгонен от рая. Но незлобивият и благ Бог, макар и да прогонил човека от Себе Си, непрестанно го облагодетелства, явно показвайки, че въпреки голямото множество наши прегрешения, Той не иска нашата погибел, но по всякакъв начин устройва спасението ни.

Слушайки такива думи, Нумериан не могъл да ги разбере. А и как би могла да ги разбере душата му, непознаваща благодатта, ненаставена в учението на вярата? Но от срам пред стоящите наоколо, за да не забележат неразбирането му, той дал вид, че напълно разбира всичко, което му говорел светият, и го похвалил като човек, разсъждаващ много добре. После отново го попитал:

- А какво е това човек?

- Човекът - отговорил свети Вавила - е същество земно и смъртно, но превъзхожда всички смъртни животни; кротко, добро към своите ближни, макар че всички ние сме станали по-зли един към друг от зверовете.

Удивлявайки се на думите му, но заедно с това преструвайки се на мъдър, Нумериан се заклел в своите богове, че Вавила казва истината и ще засвидетелства своята мъдрост само ако принесе жертва на боговете.

- Едно само не достига на Вавила - казал царят, - да въздаде чест на нашите богове. Невъзможно е такъв премъдър човек да безчести боговете и да се осмелява да говори против тях.

И като погледнал ласкаво към светителя, му казал:

- О, премъдри старче! Принеси жертва на боговете и от този момент ще те смятам за свой баща. Кълна се в боговете, че не лъжа и ще те наградя с много имения в моето царство.

И с ласкателства, с обещания за големи почести и богатства, нечестивият цар се опитвал да прелъсти този праведен мъж. Но истинният Христов изповедник оставал непоколебим във вярата си. На коварните думи на мъчителя той отговарял:

- Начало и основа на всяко добро е благочестието: без него всички блага, които ми обещаващ, са само нищета, крайно огорчение и лишаване от това, което имам.

Като се убедил в невъзможността да склони свети Вавила към нечестие, Нумериан отнова изпаднал в ярост и заповядал на своя началник Викторин да сложи тежки вериги на шията и нозете на светителя и да го води из града, за да го опозори пред всички. Беззаконникът хранел надежда, че този почтен мъж, ползващ се със слава и уважение от всички, ще се засрами от такова безчестие и ще се съгласи да изпълни нечестивото желание на царя. Когато оковали светеца във вериги, царят започнал да се надсмива над него:

- Бог ми е свидетел - казвал той, - че за тебе, Вавила, е много добре да ходиш в тези вериги: те напълно подхождат на твоята старост.

- О, царю - отговорил светителят, - ти ми казваш тези думи на шега, а аз ще ти кажа истината: тези вериги за мене са така почетни, както царският венец за тебе; страданията за Христа са ми така приятни, както за тебе царската власт; смъртта за безсмъртния Цар е така желана за мене, както животът за тебе.

При свети Вавила живеели трима юноши, негови родни

братя. Те били млади по години, но зрели по ум, и духовно възпиталият ги Вавила ги смятал за свои деца. Следвайки своя учител, те не го оставили и когато бил окован във вериги. Като погледнал към тях, царят казал на светеца:

- Вавила, мисля, че тези деца, наричайки те учител, само увеличават твоята гордост и заради тях ти оставаш непреклонен в противенето си на нашата воля.

- Ако ти - отговорил му светителят - пожелаеш да попиташ тези деца, то ще видиш, че те са по-разумни от самия тебе и ще узнаеш, че това са семената на моето учение.

- Чии са тези деца? - попитал царят.

- Те са мои духовни деца - отговорил светителят, - аз ги възродих чрез благовестието, откърмих ги с поучения, възпитах ги с наставления, и ето, в тела на деца пред теб стоят велики мъже и съвършени християни. Изпитай ги и ще видиш.

Царят заповядал да отведат свети Вавила на площада и да го затворят в тъмница, а децата извикал при себе си и най-напред ги попитал имат ли майка.

- За нас и майка, и баща, и учител е Вавила - отговорили децата. - Ние сме го обикнали повече от майка: тя само ни е родила, а той ни учи на разум и благочестие и грижейки се за душите ни, ни води към високи добродетели.

Но царят заповядал веднага да намерят майка им и да я доведат при него. Когато я довели, царят я попитал как се казва и тя ли е майка на тези деца.

Тя отговорила:

- Името ми е Христодула; тези деца наистина са мои. Аз ги принесох, като плод на моите болки, в дар на Бога и се надявам, че премъдрият Вавила, на чиито грижи съм поверила

децата си, ще ги положи в небесната съкровищница.

Нумериан се разгневил и заповядал да бият благочестивата жена по страните и в това време казвал:

- Не разговаряй така дръзко с царя.

А децата, виждайки как бият майка им, казвали:

- Царят е обезумял.

После царят започнал да пита децата как се казват и на колко години са.

Те казали, че първият от тях е на дванадесет години и се нарича Урван, вторият, Прилидиан, е на девет години, а третият, на име Еполоний, е на седем години.

Мъчителят се опитвал да ги прелъсти с ласкави думи и дарове, убеждавайки ги да се поклонят на идолите. Но те в един глас отговаряли:

- Ние сме християни и не ни подобава да се покланяме на идолите. Нас са ни научили да познаваме Единия Бог, Този, Който е сътворил небето и земята. И ние се покланяме на него, а не на бесовете.

След много ласкателства, като видял, че децата остават непреклонни, мъчителят заповядал да ги бият, нанасяйки им рани според броя на годините на всеки от тях. И така, на първия нанесли дванадесет жестоки рани, на втория - девет, а на третия - седем. Децата мъжествено търпели страданията и съжалявали само за това, че нямат повече навършени години, за да получат повече рани за Христа.

- Дори ако сте решили да ни убиеете - казвали те, - няма да се поклоним на лъжовните богове: ние служим на Единия Бог, на Господ Иисус Христос.

След като освободил майка им и отвел децата на друго място, царят отново повикал при себе си свети Вавила.

- Ето - казал той, - твоите деца вече се поклониха на нашите богове и ти също трябва незабавно да им се поклониш.

- Вие сте се научили да лъжете от бащата на лъжата, дявола - отговорил свети Вавила на царя, - аз знам, че нито ласкателства, нито мъки могат да отлъчат децата от Христа; защото добре съм ги научил да почитат Единия Истинен Бог и да вярват в Него.

Тогава царят заповядал да закачат на дърво и свети Вавила, и децата, и да ги обгарят с огън.

Светецът, издигайки очи към небето, се помолил на Бога да изпрати Своята сила на тези малки деца и да им даде непоколебимо търпение в предстоящите мъки. А тях самите увещавал мъжествено да понасят страданията, обещавайки им велика награда от Христа. Незлобивите деца доблестно понасяли страданията заедно със своя учител, и Божиата помощ ги укрепявала в търпението.

Като заповядал да снемат страдалците от дървото и да затворят свети Вавила, окован във вериги в една къща, недалече от мястото за мъчения, мъчителят още веднъж решил да прелъсти децата с ласкателство. Той ги наричал свои деца, благоденствени и прекрасни юноши, дарявал им злато и сребро. Но те в един глас му казвали:

- О, лукави лъжецо! Защо простираш пред нас хитросплетената мрежа на своите измами? Нима мислиш да ни уловиш в нея като птици? Бъди уверен, че няма да постигнеш никакъв успех, дори и да употребиш всичкото си старание, защото нас ни пази и покрива Христовата сила, чрез която твоите мрежи скоро ще бъдат унищожени, а ние ще се

избавим.

След това отроците възкликнали:

- О, майко наша, благочестие, няма да се отречем от тебе! О, възлюбени наш учителю Вавила, ще бъдем верни на твоето учение! Защото не само този цар, но дори да се бяха събрали много и най-люти царе и мъчители, и те не биха могли да ни отлъчат от нашия Бог.

Свети Вавила, който бил затворен наблизко, чул думите на своите ученици и се възрадвал с неизказана радост, благодарил на Бога, въздаващ хвала на Себе Си чрез устата на тези деца.

Скоро царят заповядал да доведат при него и свети Вавила и му казал:

- Тези деца не са ли твои, Вавила? Мисля, че те са се родили от тебе, защото по своето злонравие твърде много приличат на тебе.

- Наистина - отговорил светецът - тези отроци са мои деца, но не по плът, а по дух: защото досега не съм бил изкушен от плътски пожелания и не съм живял съпружески живот.

- Непокорни Вавила - казал царят, - защо още пребиваваш в своето жестокосърдие и измъчваш и себе си, и нас? По-скоро принеси жертва на боговете, за да не се мъчиш повече и заедно със своите деца да се избавиш от мъченията и да се удостоиш с почести и дарове от нас. Какъв смисъл има доброволно да предаваш и себе си, и тези малки деца на мъчения и смърт? Не подобава ли ти, като мъдър наставник, да се грижиш за децата така, както за собствения си живот, за да не погинат без време и повяхвайки бързо, да си отидат от живота в самия разцвет на младостта си?

Но богомъдрият Вавила възразил:

- Не подобава ли на тебе, царю, да се грижиш за своето царство, да се въоръжаваш против враговете и да воюваш с тях, вместо да мъчиш нас, невинните? А ти, оставяйки всички земни дела, се нахвърляш върху нас и забравяйки за враговете, пленяващи страната, воюваш с нас и ни преследваш. И всичко това ти правиш не в полза на твоето царство, а само за да угодиш на звероподобната си ярост и свирепия си нрав.

Доведен до ярост от тези думи, царят осъдил и светителя, и децата на смърт. Войниците отвели светците на мястото за посичане, а свети Вавила в това време пеел словата на Давид:

“Върни се, душо моя, в своя покой, защото Господ ти стори добро” (Пс. 114:7).

Като стигнали до мястото, където било определено светците да положат главите си за Христа, светият поставил отроците пред себе си, за да бъдат посечени с меч първо те. Той се боял да не би някой от тях, оставайки след него, да се уплаши от смъртта и да отстъпи от Господа. Затова той най-напред изпратил на небето светите деца и ги утешавал, поучавайки ги да не се боят от посичането с меч, защото ще получат вечен живот от Христа. Когато момчетата били посечени и претърпели смърт, свети Вавила с радост възкликнал:

“Ето, аз и децата, които ми даде Господ” (Ис. 8:18)...

След това и той сам преклонил главата си под меча. При това завещал на тези, които ще погребат тялото му, да положат в гроба заедно с него и веригите и оковите:

- Нека те бъдат украшение на моето тяло - казал той.

С отсечена глава свети Вавила се въдворил в горните

селения и застанал със своите деца пред Небесния Отец. Честното му тяло било погребано заедно с веригите, както сам заповядал, умирайки; с него били погребани и тримата свети отроци.

Много години след това цар Констанций (1), син на Константин Велики, направил съуправник на своето царство Галий, брата на Юлиан, син на неговия чичо (2) (тъй като нямал свои деца). Галий, след пристигането си в Антиохия, пренесъл мощите на свети Вавила и пострадалите с него трима отроци в едно предградие на Антиохия, наречено Дафна. За това място разказват, че то получило името си от някоя девица Дафна, която там се укривала от Аполон, както се разказва в гръцките езически предания. Това място било много красиво, засадено с кипарисови дървета, и заобиколено с гори от други високи дървета; то заемало голямо пространство, отличавало се с плодородие и в него имало бързотечен извор.

Посред Дафна се издигал идолски храм, в който се намирал художествено изваян идол на Аполон. Този идол давал отговор на питащите го, защото в него се криел бяс (3). Тук се събирали езичниците, принасяли жертва на идола и устройвали различни нечестиви игри и беззакония.

Гореспоменатият Галий, бидейки благочестив християнин и стараейки се да отвърща езичниците от техните беззакония, искал да разруши намиращия се в Дафна идолски храм, но се боял това да не предизвика бунт сред гърците, защото там все още имало много езичници, готови дори да умрат за своите скверни богове. Затова Галий построил там неголяма църква и, както беше казано, пренесъл в нея мощите на свети Вавила и тримата отроци, полагайки ги в голям каменен ковчег. Той се надявал, че нечестивците, събирайки се на това място, постепенно ще започнат да се обръщат към Христа, виждайки чудесата, ставащи от мощите на светците.

След убийството на Галий и смъртта на Констанций се възцарил Юлиан Отстъпник (3). По време на похода се срещу персите той посетил Антиохия и се отбил в храма на Аполон. Като принесъл жертва пред неговия идол, Юлиан го попитал дали ще победи персите. Но идолът не му отговорил, защото откакто в Дафна били пренесени мощите на свети Вавила, бесът изчезнал и идолът замлъкнал, и повече не отговорил на нито един въпрос.

Като узнал за това от Аполоновите жреци, Юлиан заповядал на "галилейците" (4) да вземат оттук каменния ковчег с мощите на светците. Всички антиохийски християни, от малки до големи, се събрали тук и с псалми и песнопения пренесли мощите на свети Вавила и тримата отроци в града.

Християните обградили ковчега от всички страни и пеели: "нека се посрамят всички, които служат на истукани, които се хвалят с идоли" (Пс. 96:7).

Още щом мощите на светците били пренесени от Дафна в града, върху Аполоновия храм паднал огън от небето и го изгорил заедно с идола. Така били посрамени нечестивите, а вярващите се възрадвали и възхвалили Бога. Слава на Господа во веки. Амин.

Тропарь священномученику Вавиле Антиохийскому

глас 4

И нра́вом прича́стник,/ и престо́лом наме́стник апо́столом
быв,/ дея́ние обрёл еси́, богодухнове́нне,/ в видéния восхо́д,/
сего́ ра́ди сло́во и́стины исправля́я,/ и ве́ры ра́ди пострада́л еси́
да́же до кро́ве,/ священномучени́че Вави́ло,/ моли́ Христа́
Бо́га// спасти́ся душа́м на́шим.

Кондак священномученику Вавиле Антиохийскому

глас 8

Яко благочестия проповедника и страдальцев утверждение,/ Църковъ славит тя, Вавило славне, освещаема днесъ;/ но, яко имѣя дерзновение ко Господу,/ в мѣре совершеннем величающия и восхваляющия тя сохранити Христу// молися, о многострадальне.

(1) **Констанций** – римски император, вторият син на Константин Велики, царувал от 337 до 361 г.

(2) Юлий Констанций, брат на Константин Велики. Такива съуправници се наричали цезари.

(3) Тоест тук се намирал така нареченият оракул, място, където според вярванията на древните гърци и римляни, боговете по шума на листата на свещените дървета, по шуртенето на водата и т. н. предсказвали бъдещето на хората. Тези предсказания имали характера на неясни изречения, а техни тълкуватели се явявали жреците, които за своя изгода поддържали груби суеверия и заблуждения сред народа..

(3) **Юлиан Флавий**, римски император, наречен Отстъпник.

(4) **Галилейци** се наричали последователите на Христа, Когото наричали “Иисус Галилеец” (Мат. 26:96), защото прекарал детството и юношеството Си в Назарет, малко градче в Галилея..

Житие на свети пророк Моисей
Боговидец († 1531 г. пр. Р. Х.)



*Свети пророк
Моисей. Фрагмент
от стара стенопис
в селището Карея,
Света Гора-Атон*

След смъртта на Иосиф потомството на Иаков, неговия баща, в продължение на неколкостотин години толкова се размножило по Египетската земя, че тя цялата се изпълнила с израилтяни и по време на война те можели да съберат до шестотинхиляди души войска. Тогава Египетският цар започнал да се опасява, че Израилският народ може да се присъедини към враговете на Египет, да поиска свобода и да въстане против него. Той поставил надзиратели над израилтяните, на които било вменено в дълг да ги изнуряват с тежки работи. Те измъчвали израилтяните с особена жестокост, принуждавайки ги да обработват земята, да правят тухли и да строят градове, както поради тщеславие, така и за да изтребят по-скоро еврейския народ. Но колкото повече се озлобявали срещу израилтяните и ги изнурявали, толкова повече те се размножавали: защото египтяните не можели да

намалят числото на хората, които на Самия Бог било угодно да размножи и възвеличи. Царят дал тайна заповед на бабите при самото раждане да убиват еврейските младенци от мъжки пол; но те се боели от Бога и ги щадели. Тогава той издал безчовечна заповед по цялата Египетска земя, според която всеки, който види еврейски младенец от мъжки пол, бил длъжен да го хвърли в реката. По това време там живеел един мъж на име Амрам, от Левиевото коляно, който имал жена от същото коляно, на име Иохаведа; те имали син Аарон и дъщеря Мариам. В най-жестокото време, когато новородените еврейски младенци били избивани, им се родил втори син; детето било толкова красиво, че майката, знаейки зверския закон за умъртвяването на всички новородени еврейски младенци, скърбяла за младенеца и решила да го скрие при себе си, и го крила в продължение на три месеца. Но след това, като не можела вече да крие младенеца, взела едно кошче, намазала го със смола, положила детето в него и го оставила в тръстиките на речния бряг. Сестрата на младенеца застанала отдалече да гледа какво ще стане с него. Тогава фараоновата дъщеря излязла на реката да се къпе, а прислужниците ѝ ходели по речния бряг. Тя видяла кошчето сред тръстиките и изпратила робинята си да го вземе. Отворила го и видяла в него плачещия младенец, смилила се над него и казала: "Това е от еврейските деца". Царската дъщеря поискала да осинови младенеца и да му намери кърмачка от еврейките. Според сказанията на Иосиф Флавий на намерения младенец довеждали много кърмачки еврейки, но той не приемал мляко от тях. Тогава Мариам, Моисеевата сестра, се осмелила да отиде при фараоновата дъщеря и ѝ казала:- Да отида ли да повикам кърмачка от еврейките, за да ти откърми детето? Фараоновата дъщеря ѝ отговорила: "иди" - и тя довела при нея своята майка. И дъщерята на фараона ѝ казала:- Вземи детето и го откърми, аз ще ти заплатя. Иохаведа взела младенеца и той се притиснал към нея, чувствайки я

като своя майка. Тя го кърмела в дома си; а когато младенецът пораснал, го довела при фараоновата дъщеря, която го осиновила и го нарекла Моисей, "защото", казала тя, "от вода го извадих" (това име на египетски означава вода). В някои от древните предания се разказва, че веднъж фараоновата дъщеря довела Моисей при баща си и той, играейки с него, сложил на главата му царски венец, на който бил изваян неголям идол; Моисей снел венеца от главата си, хвърлил го на земята и го стъпкал с нозете си. Езическият жрец, който получил предсказание от влъхвите, че когато на израилтяните се роди вожд, Египет ще претърпи много наказания, посъветвал фараона да убие младенца, за да не причини бедствия на страната им, когато порасне. Но по Божие благоволение и промисъл други му възразили, че младенецът е направил това не умишлено, а поради незнание. За да изпитат детската му неопитност, донесли горящи въглени; той ги вземал и ги слагал в устата си, от което изгорил езика си и вследствие на това започнал да заеква. Когато Моисей пораснал, царската дъщеря поставила избрани египетски мъдреци да го обучават на цялата египетска премъдрост и той бил силен на думи и дела; за кратко време надминал своите учители и станал любимец на царя и на най-близките му сановници. Когато узнал, че е израилтянин по произход и познал Единия Бог, живеещ на небесата, Създателя на вселената, в Когото вярвал неговият народ, той започнал да се гнуса от египетското езическо нечестие. Някои историци пишат, че когато етиопците воювали с Египет, Моисей, вече достигнал зряла възраст, бил избран от египтяните за военачалник и благодарение на своето мъжество поразил неприятелите. Но Египетският цар, вместо благодарност, го намразил, защото някои от египетските жреци пророкували, че Моисей в бъдеще ще причини бедствия на Египет, и съветвали царя да го убие. Под влияние на техните внушения царят наистина замислил да убие Моисей, но не пристъпил

към това веднага, тъй като не желаел да оскърби дъщеря си и се надявал да намери в него някаква вина или да дочака удобен случай. Веднъж Моисей отишъл при своите сънародници, Израилевите синове, и като гледал тежките им работи, видял, че един египтянин бие един евреин. Като видял, че наоколо няма никой, той убил египтянина и скрил тялото му в пясъка. На другия ден той отново излязъл и като видял двама евреи да се карат, казал на виновния:- Защо биеш ближния си? А той отговорил:- Кой те постави началник и съдия над нас? Да не мислиш да ме убиеш, както вчера уби египтянина? Като чул това, Моисей се изплашил и си казал:- Навярно всички са узнали за това дело. А фараонът като чул за това, искал да убие Моисей; но той избягал от фараона и се установил в Мадямската земя. Уморен от дългия път, Моисей седнал при кладенеца. И ето, на кладенеца дошли седемте дъщери на Мадямския свещеник Иотор, които пасели стадата на баща си. Те започнали да пълнят коритата с вода, за да напоят овцете. Но дошли овчарите на други стада и ги прогонили. Тогава Моисей станал и защитил девиците, извадил им вода и напоил овцете им. Като се върнали у дома си, девиците разказали на баща си, че един египтянин ги защитил от овчарите и даже им извадил вода и напоил овцете им. Иотор побързал да го повика при себе си, приел го в дома си и след това му дал за жена дъщеря си Сепфора, от която Моисей имал двама сина. Първия нарекъл Гирсам, "защото, казал той, аз станах пришълец на чужда земя", а втория - Елиезер, и казал:- Бог на моя баща ми беше помощник и ме избави от ръката фараонова. След много време умрял Египетският цар. Синовете Израилеви стенели от робството и викът им от тежката работа стигнал до Бога. Бог чул стенанията им и си спомнил Своя завет с Авраама, Исаака и Иакова. И погледнал милостиво към синовете човешки и пожелал да ги освободи. Моисей пасял овцете на тъста си Иотор. Веднъж той откарал стадото си далече в пустинята и

дошъл на Божиата планина Хорив. И ето, явил му се Ангел Господен изсред една къпина и Моисей видял, че къпината гори в огън, но не изгаря. Моисей казал:- Ще отида и ще погледам това велико явление - защо храстът гори, а не изгаря? И Господ извикал към него изсред храста:- Моисее, Моисее! Той отговорил:- Ето ме, Господи! И Бог му казал:- Не се приближавай насам, събуй обувката от нозете си, защото мястото, на което стоиш, е земя света. И добавил:- Аз съм Бог на вашите отци, Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Иаковов. Моисей закрил лицето си, защото се боял да погледне към Бога. И рекъл Господ Бог на Моисей:- Видях страданието на Моя народ в Египет и чух вика му от разпоредниците му; Аз зная неволите му и отивам да го избавя от ръцете на египтяни и да го изведе от тая земя и да го въведе в земя плодородна и пространна, в земята на хананейци, хетейци, аморейци, ферезейци, гергесейци, еврейци и евусейци, в земя, дето тече мед и мляко. И ето, викът на синовете Израилеви стигна вече до Мене и Аз виждам гнета, с който ги угнетяват египтяните. И тъй, върви: ще те пратя при фараона; и изведи от Египет Моя народ, синовете Израилеви. Моисей казал на Бога:- Кой съм аз, та да ида при фараона и да изведе от Египет синовете Израилеви? - Аз ще бъда с тебе - отговорил му Господ, - и ето ти знак, че Аз съм те пратил: когато изведеш от Египет Моя народ, вие ще извършите служба на Бога на тая планина. Моисей казал на Бога:- Ето, аз ще отида при синовете Израилеви и ще им кажа: Бог на вашите отци ме изпрати при вас. А те ще ме попитат: как Му е името? Какво да им кажа? - Аз съм Вечносъществуващият - отговорил Бог на Моисей: - тъй кажи на синовете Израилеви: Господ Бог на вашите отци, Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Иаковов ме прати при вас. Ето, Моето име е навеки и споменът за Мене е от род в род. Иди, събери старейшините Израилеви и им кажи: Господ Бог на вашите отци ми се яви и каза: Аз ви посетих... Ще ви изведе от египетската неволя и те ще те послушат, и вие ще отидете при

Египетския цар и ще му кажете: Иехова, Бог на евреите, ни е повикал; прочее, пусни ни на тридневен път в пустинята, за да принесем жертва на Господа, нашия Бог. - Но Аз зная, че Египетският цар не ще ви позволи да отидете. Тогава Аз ще поразя Египет с чудеса: и фараонът ще бъде принуден да ви пусне.- А ако не ми повярват - възразил Моисей - и не послушат гласа ми и кажат: Господ не ти се е явявал? Господ казал: "какво е това в ръката ти?" Той отговорил: "жезъл". Господ казал: "хвърли го на земята". Моисей го хвърлил и жезълът се превърнал в змия. Моисей побягнал от нея, но Бог му заповядал да хване змията за опашката и змията отново станала жезъл в ръката му. Господ казал:- Ето ти знамение, за да ти повярват, че ти се е явил Господ, Бог на отците им. А ако не повярват и на това, направи още нещо: сложи ръката си в пазвата си. Моисей сложил ръката си в пазвата си, извадил я и видял, че тя е побеляла като сняг от проказа. Господ му заповядал отново да сложи ръката си в пазвата и тя отново станала здрава.- Ако и на това чудо не повярват - казал Господ, - вземи вода от реката и я излей на земята, и водата, взета от реката, ще стане кръв на земята. Моисей отново започнал да моли Бог да не го праша, защото не е речовит и заеква. Господ казал:- А кой е дал уста на човека? Кой го прави ням, или глух, или гледащ, или сляп? Не Аз ли, Господ Бог? И тъй, върви и Аз ще бъда на устата ти и ще те науча какво да говориш. Моисей продължавал да отказва и молел Бог да прати друг, по-способен от него. Тогава Господ се разгневил на Моисей и казал:- Нали имаш брат Аарон? Аз зная, че той може да говори вместо тебе. И ето, той ще излезе да те посрещне и като те види, ще се зарадва в сърцето си. Ти ще му говориш и ще слагаш думите Ми в устата му, Аз пък ще бъда на устата ти и на устата му и ще ви уча какво да правите. И той ще говори на народа вместо тебе; и така той ще ти бъде уста, а ти ще му бъдеш вместо Бога. И този жезъл (който бе превърнат в змия) вземи в ръката си: с него ти ще вършиш

знамения. След това Моисей се върнал при Иотор и му казал: "ще ида в Египет при братята си, да видя дали още са живи". - Иди с мир - отговорил Иотор. И Моисей тръгнал към Египет без страх, защото царят, който искал да го убие, и всички, които търсели душата му, вече били умрели. По Божия заповед Аарон излязъл да го посрещне и радостен го целунал. Моисей предал на Аарон всички думи на Господа. Като дошли в Египет, те събрали всички старейшини Израилеви и им предали всички думи, които Господ казал на Моисей, а той извършил пред очите им всички знамения и чудеса. Израилтяните им повярвали и се зарадвали, че Бог е посетил синовете Израилеви и е погледнал към тяхното страдание. След това Моисей и Аарон дошли при фараона и му казали: - Тъй говори Господ, Бог Израилев: пусни Моят народ, за да Ми направи празник в пустинята. Но фараонът казал: - Кой е този Бог Израилев, за да послушам гласа Му? Аз не знам Господа, и няма да пусна израилтяните. А вие, Моисее и Аароне, защо отвличате народа от работите му? Идете си всеки от вас по работата си. И веднага дал заповед на разпоредниците над евреите още повече да ги угнетяват с тежка работа и да не им дават плява за правене на тухли, която оттогава те трябвало да си събират сами, и при това да ги карат да правят същото количество тухли. - Евреите - казал фараонът - стоят празни; затова и викат: да идем и принесем жертва на нашия Бог. След това започнали още повече да ги угнетяват. Търсейки си материал сами, те не успявали да направят определеното количество тухли за всеки ден; за това биели еврейските надзиратели и не приемали никакви обяснения от тях, и те възроптали против Моисей и Аарон и казали: "Нека ви съди Господ за това, задето ни направихте омразни пред фараона и неговите раби и им дадохте оръжие в ръцете, за да ни убият". Тогава Моисей се обърнал към Господа и казал: - Господи! Защо подложи този народ на такава неволя и защо ме изпрати? Откакто дойдох при фараона и започнах да

говоря от Твое име, той започна да постъпва с народа още по-лошо. Господ отговорил на Моисей:- Сега ще видиш какво ще направя с фараона: по действие на силна ръка той ще пусне синовете Израилеви, даже ще ги изгони от земята си. Кажим: Аз съм Господ и ще ви изведа от египетското иго, и ще ви спася, ще ви направя Свой народ и ще ви бъде Бог, и ще ви въведа в оная земя, която се клех да дам на Авраама, Исаака и Иакова, и ще ви я дам за наследство. Моисей предал тези думи на синовете Израилеви, но те, от малодушие и поради тежката работа, не повярвали на Моисей. Тогава Господ му заповядал да отиде при фараона и да му каже да пусне синовете Израилеви от земята си. Моисей отговорил, че след като синовете Израилеви не го слушат, тогава как ще го послуша фараонът, когато и говорът му е неясен. На това Господ му отговорил:- Аз те поставих за Божество на фараона, а брат ти Аарон ще ти бъде пророк. Ти ще му говориш всичко, което ти заповядвам, а брат ти ще говори на фараона, за да пусне израилтяните. Но Аз ще допусна фараонът да прояви всичката сила на упорството си, и той няма да ви послуша. Затова ще простра ръката Си върху Египет и ще произведа над него страшен съд посредством чудесни наказания; тогава всички египтяни ще познаят, че Аз съм Бог! И ще изведа синовете Израилеви изсред тях. А ако фараонът поиска от вас доказателства, заповядай на Аарон да хвърли жезъла си - и жезълът ще стане на змия. Ободрени от Самия Бог, Моисей и Аарон отново застанали пред фараона и неговите слуги и направили каквото им заповядал Господ. Аарон хвърлил жезъла си пред фараона и жезълът станал на змия. Тогава фараонът повикал египетските мъдреци и магьосници и те направили същото с магиите си; но Аароновият жезъл погълнал техните. И сърцето на фараона се ожесточило, той не ги послушал, както и предрекъл Господ, и не искал да пусне евреите. Тогава, по Божия заповед, Моисей и Аарон започнали да изпращат наказания на египетската земя. На другия ден

Аарон по заповед на Моисей взел своя жезъл, ударил с него по речната вода, и всичката вода в реката се превърнала в кръв; рибата в нея измряла, реката се изпълнила със смрад, и египтяните не могли да пият вода от нея. Второто наказание били жабите: Аарон прострял ръката си върху египетските води и извел от тях жаби, които проникнали в къщите, в спалните, на постелите, в пещите и нощвите, при царя и при слугите му, и при хората му, и на никого не давали покой. И цялата Египетска земя се покрила с жаби, а когато те по заповед на Моисей измрели, египтяните ги събрали на купища и цялата земя се изпълнила със смрад от гниещите жаби. Третото наказание били различните насекоми по хората и добитъка, по фараона и слугите му и цялата Египетската земя се изпълнила с тях. Четвъртото наказание били песите мухи. Петото наказание било тежък мор по добитъка по цялата Египетска земя. Шестото наказание било гнойни възпалителни циреи по хората и добитъка. Седмото наказание било силен град, примесен с огън, градът унищожил всичко, което било под открито небе: тревата, дърветата, добитъка и хората. Осмото наказание били скакалците и гъсениците, които изполяли всичката растителност на Египетската земя. Деветото наказание било тридневен мрак по цялата Египетска земя, толкова гъст, че никой никого не виждал и никой не станал от леглото си през цялото това време. Десетото и последно наказание била смъртта на египетските първородни. И всички наказания, нито едно от които не вредяло на израилтяните, а само на египтяните, били изпращани от Бога чрез Моисей и Аарон за това, че фараонът не искал да пусне Божия народ в пустинята да извършат служба на Бога; защото, въпреки че той няколко пъти обещавал да ги пусне поради страх от наказание, когато наказанието отслабвало, отново се ожесточавал и така не ги пускал до десетото наказание. Преди десетото наказание Израилевите синове, според заповяданото им от Моисей,

измолили от египтяните сребърни и златни съсъди и скъпи одежди, колкото можели да отнесат със себе си. След това свети Моисей установил за Израилевите синове, в памет на излизането от Египет, празника Пасха според заповедта на Господа. Господ казал на Моисей и Аарон:- Този месец нека ви бъде първият от годината. Кажете пред цялото общество на Израилевите синове: всяко семейство да си отдели от стадото по едно агне. Агнето трябва да бъде без недостатък, мъжко, едногодишно; и да се пази у вас до четиринадесетия ден на този месец. Тогава вечерта да заколят агнето във всяко семейство. След това да вземат от кръвта му и да помажат и двата спонеца и вратата на горния праг в къщите, в които ще се съберат да ядат агнето. Яжте месото му не сварено във вода, а изпечено на огън, с пресен хляб и горчиви треви. Не оставяйте от него до сутринта и не трошете костите му, а останалото изгорете като на огън. Яжте го набързо, препасани през кръста, с обуца на нозе и с тояга в ръка. Това е Пасха Господня. Аз пък същата тази нощ ще мина по египетската земя и ще поразя всяко първородно у египтяните, от човек до добитък, а когато видя кръвта по домовете ви, ще ви отмина и между вас не ще има изстребителна поразата. И този ден да ви бъде за спомен и празнувайте го като празник за Господа през всичките ви родове, като вечно узаконение. Съгласно Божиата заповед във всяко семейство на Израил било отделено по едно агне и приготвено в определеното време. Вратите на всички Израилеви синове били помазани с кръвта му и затворени; никой не излизал от тях до сутринта. В полунощ ангелът погубител преминал по Египетската земя и поразил всички египетски първородни, от сина на фараона до сина на затворника, и всички първородни от добитъка. А у евреите всичко било цяло. През нощта фараонът, всичките му раби и всички египтяни станали и се разнесъл силен вопъл по цялата Египетска земя, защото нямало къща, в която да няма мъртвец. Тогава фараонът повикал Моисей и Аарон и им

казал:- Станете, излезте изсред народа ми, вие и всички синове Израилеви, и идете, та извършете служба на Господа, вашия Бог, както говорихте; вземете и дребния, и едрия си добитък; идете и ме благословете.Египтяните започнали да принуждават израилтяните по-скоро да излязат от земята им, защото, казвали те, всички ще измрем заради тях.И израилският народ понесъл тестото си, преди да е втасало; нощвите им, увити в дрехите им, били на раменете им, защото те, принуждавани от египтяните, не успели да си приготвят хляб за из път. Те излезли със сребро, злато и скъпоценности; с тях излезли и много пришълци, дребен и едър добитък. Броят на всички пеши мъже, освен домочадците и други пришълци, достигнал 600000 души. Моисей взел със себе си костите на Иосиф, който умрял в Египет и преди смъртта си пророчески, предвиждайки бъдещето, заклел синовете Израилеви, казвайки: “Бог ще ви споходи, а вие изнесете костите ми оттука”.Господ Бог вървял пред израилтяните и им посочвал пътя денем в облачен стълб, а нощем в огнен стълб, за да вървят и денем, и нощем. И денем облачният стълб не се отделял, както и нощем огненият стълб, от лицето на целия народ.Когато на Египетския цар било известно, че Израилският народ е избягал, сърцето на фараона и на рабите му се обърнали против този народ, и те казали: “Какво сторихме? Защо пуснахме израилтяните да не ни работят?” Фараонът впрегнал колесницата си и взел със себе си народа си, шестотин отбор колесници и всички останали египетски колесници, и началниците над всички тях. Те погнали израилтяните и ги настигнали, когато стояли на стан край морето, но не могли да ги нападнат: Ангел Божий, вървящ пред стана на Израилевите синове, тръгнал зад тях, влязъл между египетския стан и стана на Израилевите синове, и за едните бил облак и мрак, а на другите осветявал нощта, и те не се приближили едни към други. Моисей прострял ръката си над морето, и Господ през цялата нощ тласкал морето със

силен източен вятър, и направил морето суша; и водите им служели за стена отляво и отдясно. Египтяните се втурнали след тях и всички коне на фараона, колесниците и конниците му, влезли в средата на морето. След като израилтяните били преведени през морето, Моисей, по Божия заповед прострял ръката си над морето, и на сутринта водата се върнала на мястото си, а египтяните бягали срещу водата. И Господ потопил египтяните всред морето: върналата се назад вода покрила колесниците и конниците на цялата войска на фараона, влязла след тях в морето, така че не останал нито един от тях. И в този ден Господ избавил израилтяните от ръцете на египтяните, и Израилевите синове видели египтяните мъртви на брега на морето, изхвърлило телата им на сушата. Тогава израилтяните видели великата сила, която Господ показал над египтяни, и народът се уплашил от Господа и повярвал на Него и Неговия раб Моисей. Радвайки се и тържествувайки, Моисей и Израилевите синове изпели благодарствена песен на Господа: “- Да възпеем Господа, защото се славно прослави; коня и ездача му хвърли в морето..”..И Мариам, Ааронова сестра, събрала израилските жени, взела в ръката си тимпани ги повела в хор; всички те ударили в тимпаните и под нейно ръководство пеели същата песен. След това Моисей повел израилтяните от Червено море и навлезли в пустиня Сур; те вървели три дни през пустинята и не намирали вода. Когато дошли в Мера и намерили извор, не могли да пият вода от него, защото водата била горчива. И възроптал народът срещу Моисей, казвайки: “Какво ще прием?” Моисей викнал към Господа, и Господ му показал дърво. Моисей го хвърлил във водата, и тя станала сладка. И свети Моисей ръководел израилтяните през цялото време на пътешествието им през различни пустини в продължение на четиридесет години, измолвайки им от Бога всичко необходимо. Когато те възроптали срещу Моисей и Аарон заради храната, спомняйки си месото, което ядели в Египет,

Моисей се помолил на Бога и Господ ги одъждил с манна и пѣдпѣдъци до насита. Тази манна израилтяните яли четиридесет години в Арабската пустиня, докато не влезли в пределите на обетованата им Ханаанска земя. Когато те възроптали поради жаждата, Моисей им извел вода от камък: той ударил с жезъла си в камъка и от него потекла вода. Когато израилтяните били нападнати от амаликитци, Моисей издигнал ръцете си в молитва към Бога, и израилтяните започнали да надвиват и побеждават враговете си, чиято войска напълно изтребили с меч. И колкото пъти прогневявали Бога в пустинята, Моисей всеки път умолявал за тях Господа, Който би ги изтребил, ако Неговият избраник не бе заставал пред Него да отклони яростта Му, за да не ги погуби! По това време Иотор, Моисеевият тъст, като чул какво направил Бог за Моисей и Израилския народ при излизането им от Египет, взел Сепфора, Моисеевата жена, и двамата му синове, и заедно с тях се отправил към планината Хорив, на която израилтяните били разположили шатрите си. Моисей излязъл да го посрещне и след като се поздравили един друг, му разказал за всичко, което Господ направил с фараона и с всички египтяни заради Израил, и за всички трудности, които срещнали по пътя. Иотор се радвал, слушайки за благодеянията, които Бог явил на Израил, прославил Бога, избавил Своя народ от властта на египтяните, изповядал пред всички, че Господ е по-велик от всички богове и Му принесъл жертви. На другия ден Моисей седнал да съди народа, а народът стоял пред него от сутрин до вечер. Като видял това, Иотор обърнал внимание на Моисей, че така напразно измъчва и себе си, и народа, защото тази работа е твърде тежка за него, и той не може да я върши сам. - Послушай думите ми - казал Иотор, - бъди за народа посредник пред Бога и представяй пред Бога делата му; учи Израилевите синове на Божиите наредби и законите Му, посочвай им Неговия път, по който трябва да вървят, и делата, които трябва да вършат, а ти

си избери измежду целия народ мъже способни, богобоязливи, правдолюбиви, мразещи корист и ги постави над народа за хилядници, стотници, петдесетници, десетници и писари; нека те съдят народа във всяко време и да ти съобщават за всяка важна работа, а за всички малки работи да съдят те сами: и на тебе ще ти бъде по-леко, и те ще носят товара заедно с тебе. Моисей послушал тъста си, след което Йотор скоро се простил с него и се върнал в земята си. В третия месец след излизането на израилтяните от Египет, в самия ден на новолунието, стигнали в Синайската пустиня и се разположили на стан срещу планината. Моисей се изкачил на Синай и Господ извикал към него от планината и заповядал да извести на израилтяните от Негово Име: "Вие видяхте какво направих на египтяните и как ви носих като на орлови криле, и ви доведох при Себе Си. И тъй, ако слушате гласа Ми и пазите завета Ми, ще бъдете Мой избран народ измежду всички други, и ще Ми бъдете царство от свещеници и народ свят". Народът изявил готовност да изпълни всичко, което заповяда Бог. Тогава Господ заповядал на Моисей да освети народа и с двудневно очистване да го подготви за третия ден. На третия ден от сутринта се чул гръм и гъста тъмнина обвила планината; разнесъл се тръбен звук, който ставал все по-силен и по-силен. Целият народ треперел. И Моисей го повел от стана за среща с Господа; и всички се спрели в подножието на планината. Планината била заградена от всички страни с черта, която било забранено да престъпват под заплахата за смърт. Народът видял, че планината Синай се тресе из основи и от нея излиза дим като от пещ; защото на нея в гъст облак и в огън слязъл Господ. Моисей и Аарон, по Божия заповед, застанали на планината пред народа. Тогава целият народ чул гласа на Иехова:- Аз съм Господ, Бог твой: да нямаш други богове, освен Мене. Не си прави кумир и никакво изображение на онова, що е горе на небето, що е долу на земята, и що е във водата под земята; не им се кланяй и не им служи... Не

изговаряй напразно името на Господа, твоя Бог... Помни съботния ден, за да го светиш; шест дена работи и върши (в тях) всичките си работи, а седмият ден е събота на Господа, твоя Бог... Почитай баща си и майка си, (за да ти бъде добре) и за да живееш дълго на земята... Не убивай. Не прелюбодействуй. Не кради. Не лъжесвидетелствуй против ближния си... Не пожелавай жената на ближния си, не пожелавай дома на ближния си, (нито нивата му), нито роба му, ни робинята му, ни вола му, ни осела му, (нито никакъв негов добитък) - нищо, което е на ближния ти. След това старейшините Израилеви застанали пред Моисей и казали:- Ето, Бог ни показва славата Си и чухме и гласа Му изсред огъня... Ние чувстваме, че никоя смъртна плът не е възможно да слуша вечноживия Бог, както Го слушахме ние, и да остане жива. По-добре пристъпи ти и слушай всичко, което ти каже Господ, нашият Бог, и ни го предавай: а ние ще слушаме и ще изпълняваме.- Не бойте се - казал светият пророк. - Бог ви изпитва, като ви изпраща Своя страх, за да ви удържи от престъпване на Неговите заповеди. След това свети Моисей влязъл в мрака, ознаменуващ пришествието на Иехова, и там приел от Него различни закони, отнасящи се до църковното и гражданското благоустройство на Божия народ, и като слязъл от планината, предал на народа всичко, казано от Господа, и го записал в книга. На другата сутрин пророкът устроил под планината жертвеник от земя и поставил около него дванадесет камъка, според броя на Израилевите колена, и принесъл на Бога всесъжения и благодарствени жертви от заклани телци и козли, от името на целия народ, който при това обещал да изпълнява всичко, което е заповядал Господ. После Господ казал на Моисей:- Възлез при Мене на планината и стой там, ще ти дам каменни скрижали, и закон, и заповеди, които написах за поука на народа. Моисей, заедно със своя служител Иисус, син на Навина, възлязъл на Синай, и облак покрил планината, и славата Господня я осенила.

Облакът покривал Синай в продължение на шест дни, а на седмия ден Господ повикал Моисей, и Моисей възлязъл на планината, където стоял четиридесет дни и четиридесет нощи. В това време той получил наставления как да устрои скинията или походния храм, в който народът трябвало да принася жертви и да възнася молитви към Бога.

След като изминали четиридесетте дни, Господ му дал две скрижали, на които с Божия пръст били написани всичките десет заповеди, които Господ изрекъл пред целия народ. Междувременно народът, виждайки, че Моисей дълго не слиза от планината, се събрал при Аарон и поискал той да им направи бог, който да върви пред тях, "понеже, казвали те, не знаем какво е станало с Моисей". Те му донесли златните обеци на жените и дъщерите си и Аарон им направил телец от злато. Народът казал: "Ето богът, който ни изведе от Египетската земя", и на другия ден евреите принесли жертви на жертвеника пред телеца, и започнали да ядат, да пият и да играят. И Бог се разгневил на тях и казал на Моисей, че този твърдоглав народ, който Той извел от Египет, се е отклонил от пътя, престъпил е Божиите заповеди и се покланя на лъжлив бог. Свети Моисей започнал да се моли за народа, и Бог чул ходатайството му. Като слезли в полите на планината, Моисей и Иисус Навин видели телеца и танците. Пророкът пламнал от гняв, хвърлил от ръцете си скрижалите и ги строшил пред целия народ. След това грабнал телеца, който били направили, разбил го и го стрил на прах, която изсипал в течащия от планината поток, и за посрамване на ръкотворното божество, накарал израилтяните да пият от тази вода. Аарон, в отговор на упреците на Моисей, се извинявал с необуздаността и упорството на буйния народ и Моисей видял, че народът няма с какво да се оправдае. Той застанал пред вратата на стана и възкликнал:- Който е останал верен на Господа, нека дойде при мене! И всички Левиеви синове се събрали при него.

Моисей заповядал всеки от тях да премине с меч през стана и обратно, и да убива всеки, когото срещне. И в този ден паднали до три хиляди души от виновните. На другия ден Моисей отново възлязъл на планината, припаднал пред Бога и постейки четиридесет дни и нощи, Го умолявал за греховете на народа и казвал:- Ако Ти не простиш греха им, тогава изличи и мене от Твоята книга, в която са записани предназначенията за вечно блаженство. Господ отговорил, че ще изличи от Своята книга съгрешилите пред Него и като заповядал на Моисей да води народа в Обетованата земя, му дал да знае, че вече няма да съпътства народа с особено благоволение. Народът, като чул тази заплаха, заридал и всички се облекли в покаяни одежди. Моисей усилил молитвите си, и Бог възвърнал на израилтяните Своего благоволение. След това светият пророк бил удостоен да види славата Господня на Синай.- Лицето Ми - казал Господ - не можеш да видиш, защото не може човек да Ме види и да остане жив. Но аз ще направя да мине пред тебе всичката Ми слава и ще провъзглася името на Иехова... И когато минава славата Ми, Аз ще те поставя в пукнатината на скалата и ще те покрия с ръката Си, докато отмина. И когато сваля ръката Си, ти ще Ме видиш изотзад, а лицето Ми няма да бъде видимо за тебе. При това Моисей получил заповед да напише словата на завета в книга и отново взел скрижалите, на които написал същите десет заповеди, които били написани на предишните от Самия Бог. Съзерцанието на славата Божия оставило следа върху Моисеевото лице. Когато слязъл от планината, Аарон и всички израилтяни се бояли да се приближат към него, като виждали как сияе лицето му. Свети Моисей ги повикал и им предал всичко, което му заповядал Бог. След това сложил на лицето си покривало, което снемал само тогава, когато предстоял пред Бога. Моисей обявил на Израилевите синове Божията воля за скинията и пристъпил към устройването ѝ, възлагайки това дело на посочен от Бога художник, по

образец, видян от него на Синай, по време на четиридесетдневното му пребиваване там. Израилтяните принасяли щедри пожертвования от злато, сребро, мед, вълна, висон, кожи, дърва, аромати, скъпоценни камъни и всичко, каквото могли.

Когато скинията била готова и осветена с всичките ѝ принадлежности с помазен елей, я покрил облак и я изпълнил цялата, така че сам Моисей не могъл да влезе в нея. И той поставил вътре в скинията кивота на завета, обкован със злато, в който сложил златната стомна с манната, разцъфналият Ааронов жезъл и скрижалите на завета, а над кивота поставил изображения на два златни херувима и устроил всичко необходимо за жертвоприношения и всесъжжения. След това светият пророк установил за израилтяните празници и новомесечия и им поставил свещеници и левити, избирайки за служение на Бога, по Негова заповед, цялото Левиево коляно и отдавайки го на разпореждане на Аарон и синовете му. Много други знамения и чудеса извършил Божият раб Моисей, много грижи положил за израилтяните, много закони и разумни разпореждания им дал. За всичко това се разказва в написаните от него свещени книги: Изход, Левит, Числа, Второзаконие; в тези книги подробно се описва неговият живот и трудове, които поел върху себе си при управлението на Израилевите синове. Когато израилтяните стигнали до Амореиската планина в Кадис-Варни, Моисей им казал, че земята, която Господ им е дал за наследство, сега е пред тях; но израилтяните пожелали най-напред да изпратят хора да огледат земята, и по Божия заповед Моисей избрал от Израилевите началници по един човек от всяко коляно, в това число и Иисус Навин, за да огледа Ханаанската земя. Изпратените се върнали и разказали, че тази земя изобилства с плодове, пасища, добитък и пчели, но някои от тях се изплашили от жителите ѝ, отличаващи се с необикновено

висок ръст и сила, и съветвали израилтяните да се върнат в Египет, за да не погинат от аморейците; Иисус Навин и други, които убеждавали народа да отиде в тази прекрасна земя, израилтяните искали да убият с камъни. Но Бог, по молитвите на Моисей, простил греха на израилтяните, а виновните били поразени с внезапна смърт. По-нататък Израилевите синове отново проявили малодушието си и започнали да се оплакват и да роптаят против Бога. Тогава Господ изпратил отровни змии, ухапването от които било смъртоносно, и много от Израилевите синове умрели. Народът се смирил и се каел за това, че е съгрешил пред Бога и възроптал срещу Моисей. Тогава той се помолил Господ да премахне змиите от тях, и Господ му казал: "Направи си змия и я окачи на върлина: и когато някого ухапе змия, ухапаният, щом я погледне, ще остане жив". Моисей закачил медната змия на върлина, след което всички ухапани, които с вяра поглеждали към нея, оставали невредими. Така свети Моисей ръководел Израилския народ по пътя към Ханаанската земя, спасявайки го с молитвите и с чудесата си от различни бедствия и наказания от Бога. На самия Моисей било съдено да умре във Обетованата земя. Когато приближило времето на смъртта му, Господ му известил за скорошното му преставяне и казал: - Възкачи се на планина Аварим, която се намира в Моавитската земя, срещу Иерихон, и погледни Ханаанската земя, която давам за владение на синовете Израилеви, и умри на планината, на която ще се възкачиш, и се прибири при народа си, както умря брат ти Аарон, на планина Ор, и се прибра при народа си, задето съгрешихте против Мене сред синовете Израилеви при водите на Мерива в Кадис, в пустиня Син, защото не почетехте светостта Ми сред синовете Израилеви; пред себе си ти ще видиш земята, която ще дам на синовете Израилеви, но сам няма да влезеш там. Преди смъртта си пророкът благословил Израилевите синове, всяко коляно поотделно, пророкувайки за бъдещите им съдби. След

това, по Божия заповед, се възкачил на планината и Господ му показал цялата Галаадска земя до Дан, цялата Нефталимова земя, цялата Ефремова и Манасиева земя, цялата Иудина земя, дори до самото Западно море, и южната страна, и равнината, долина на Иерихон, града на палмите, до Сигор. Там умрял Божият раб Моисей, в Моавската земя, според думата на Господа. Тялото му погребали в долината на Моавската земя, срещу Ветфегор, и никой никога не узнал къде е погребан. Когато умрял, Моисей бил на сто и двацет години; но зрението му не било отслабнало и силата му не била отпаднала. Израилтяните почели Моисеевата смърт с тридесетдневен плач. И в Израил вече нямало такъв пророк, като свети Моисей, когото Господ знаел лице с лице, и по всички знамения и чудеса, извършени от него пред очите на цял Израил. По молитвите на свети пророк Моисей Господ да избави и нас от всяка скръб и да ни всели във вечните жилища, извеждайки ни от Египет - този многобедствен свят! Амин.

Тропарь пророка Моисея

глас 2

Проро́ка Твоего́ Моисе́я па́мьятъ, Го́споди, пра́зднующе,/ тем
Тя мо́лим:// спаси́ ду́ши на́ша.

Ин тропарь пророка Моисея

глас 2

На высотѹ добродѣтелей возше́л еси́, проро́че Моисе́е;/ и сего́
ра́ди сподо́бился еси́ ви́дети сла́ву Бо́жию. / Скрижа́ли
благодáтныя Зако́на при́ят,/ и начертáний благодáть в себѣ
но́ся,/ и проро́ков был еси́ честна́я похва́ла,// и благоче́стия
вели́кое та́инство.

Кондак пророка Моисея

глас 2

Лик прорóческий с Моисе́ем и Аарóном весéлием днесъ веселѣ́тся,/ ꙗ́ко конéц прорóчества их на нас испóлнися;/ днесъ сия́ет Крест, ѿмже нас спасл еси́. // Тех моли́твами Христé Бóже поми́луй нас.

В памет на светите мъченици Теодор, Миана, Иулиан и Кион

(† 305-311 гг.)



Тези свети мъченици живели при царуването на Максимиан и били родом от село Кандавла. За изповядването на Христа били хванати и предадени на различни мъчения. В началото така жестоко стъргали телата им, че се показали костите им. След това ги затворили в силно затоплена баня, чиито врати запечатали с царския пръстен, така че светите мъченици да не могат да излязат. Но ангел Божий ги извикал, и те излезли от банята невредими, при

запечатани врати. Войниците ги взели и ги извели извън града. По молба на светците им било дадено време за молитва. Те дълго се молили и благодарели на Бога за това, че ги е удостоил да претърпят мъчения за Христа. След това телата им били разсечени на части, коленете им били раздробени, и накрая те самите били хвърлени в огън, където с радост предали душите си на Господа.

В памет на свети Вавила Никомидийски и 84 деца с него (IV в.)

По времето, когато император Максимиан живеел в Никомидия, за да преследва християните, много от тях се укривали от гонителите. И ето, на царя било донесено, че на едно скрито място има един старец на име Вавила, който учи децата да почитат не езическите богове, а разпнатия Христа. Веднага били изпратени войници, които довели свети Вавила и учениците му при царя, който го попитал: “Защо, ти, старче, не само себе си заблуждаваш, като почиташ един разпнат от иудеите човек и не се покланяш на нашите богове, но учиш на това и неразумните деца?”. Свети Вавила отговорил на царя: “Езическите богове са бесове, а нашият Бог е сътворил небето и земята. Ти, царю, и всички твои приближени сте слепи, и затова не виждате истината”. Максимиан заповядал на четирима войници да бият светеца по лицето, по ребрата и коленете. По време на страданията си, когато цялото му тяло се обагрило с кръв, свети Вавила викал към Господа: “Благодаря Ти, Господи, за това, че направи мене, стария и немощния, млад и силен - по-силен от самия цар!”. Максимиан заповядал да го бият с камъни по раменете и по краката. След това, като счупили всичките му членове, окачили тежък товар на шията му, сложили железни окови на нозете му и го затворили в тъмница. После довели при царя невръстните ученици, осемдесет и четири на брой, момчета и момичета. Царят започнал с ласкателства да ги уговаря да се поклонят на идолите. Те не му отговаряли нищо, но често поглеждали един към друг. Виждайки, че мълчат, Максимиан отделил десет от тях, които били по-големи, и им казал: “Ето, вие сте по-умни от другите; и така, послушайте ме и принесете жертва на боговете, и за това ще живеете при мен в двореца и ще получите от мен много и богати дарове”. Тогава двама от тях,

Амоний и Донат, му отговорили: “Ние сме християни и не принасяме жертви на неми и глухи бесове”. Царят заповядал да ги бият. Докато ги биели, те непрестанно повтаряли: “Ние сме християни и няма да служим на твоите богове”. След това царят започнал да уговаря другите деца, но те твърдо изповядали своята вяра и отказали да принесат жертва на идолите. Виждайки, че не може да склони децата, царят заповядал да ги хвърлят в тъмница, а учителя им да закачат на дърво и да го бият с железни пръти. Когато всички тези мъчения не могли да ги принудят да се отрекат от Христа, над светите деца и техния учител била произнесена смъртна присъда, и те били осъдени на посичане с меч. Отивайки на смърт с учениците си, Вавила пеел: “Ето, аз и децата, които ми даде Бог!”. Като стигнали мястото на наказанието, първо бил посечен свети Вавила, а след това и всички деца, негови ученици. Вярващите дошли през нощта и като взели мощите им на кораб, ги откарали във Византия и ги положили в три ковчега, възхвалявайки и благодарейки на Бога.

В памет на светата мъченица Ермония († ок. 117 г.)



Свети апостол Филип, който кръстил велможата на Етиопската царица Кандакия, имал четири дъщери, за които свети евангелист Лука отбелязва, че били пророчици и девици. От тях Ермония и

Евтихия се отправили към Асия, търсейки свети Йоан Богослов, но не го намерили, защото Господ го преселил, както някога Енох и Илия. И те срещнали Петроний, ученик на апостол Павел, и станали негови ученички, подражавайки на живота му. Света Ермония била изкусна в лечителството, затова при нея започнали да идват много християни и тя лекувала всички с Христовата сила. По това време император Траян отивал на война с персите. Когато му донесли, че Ермония е християнка, той заповядал да я доведат при него и започнал ласкаво да беседва с нея, желаейки да я прелъсти и да я отвърне от Христа. Но тя не се склонила към неговите увещания. Тогава царят заповядал дълго да я бият по лицето. При това мъчение светицата се удостоила с утешително видение: тя видяла Господа, седящ на съдийски престол, подобен по лице на Петроний, който беседвал с нея и я укрепявал, и с радост търпяла страданията. Като се убедил в твърдостта ѝ, царят я освободил. Тя устроила странноприемница, в която приемала болни, лекувайки ги душевно и телесно, по време на цялото царуване на Траян. Неговият приемник, Адриан, също заповядал да я доведат при него на съд и за твърдостта ѝ в изповядването на Христа Спасителя заповядал да я бият безпощадно. Тя търпяла това страдание с молитва на уста. Когато слугите, които биели светицата, изнемогнали, царят заповядал на други слуги да прободат стъпалата на нозете ѝ с дълги гвоздеи. Светицата изтърпяла и това мъчение, въздавайки хвала на Бога. След това я хвърлили в кипящ котел, пълен с олово и сяра. Намирайки се в него, света Ермония издигнала очи към небето, помолила се и огънят начаса угаснал, оловото се разляло и светицата останала невредима. Адриан заповядал да нагорещят котела още по-силно, за да погубят светата мъченица в него. Но за голямо удивление на всички, тя стояла в котела като сред роса. Царят се удивил на такова чудо, станал от престола си и се докоснал с ръка до котела,

желаейки да се увери дали е изстинал. И кожата на ръцете му и ноктите му силно се обгорили. Тогава мъчителят заповядал да нагорещат един тиган и да положат в него светата мъченица гола. Но ангел Господен разпилял въглените и изгорил с тях много от стоящите около тигана. А светицата, стоейки на него като на зелена трева, възпявала и славела Господа. Виждайки това преславно чудо, царят се изплашил и заповядал да я снемат от тигана. Тогава светата мъченица дала вид, че желае да принесе жертва на бог Херкулес. Царят с радост я повел към идолското капище. Тя се помолила на истинния Бог, и изведнъж се чул силен гръм и всички идоли от капището паднали и се разбили. Царят силно се разгневил и заповядал да изведат света Ермония извън града и да отсекаат главата ѝ. Двама слуги, Теодул и Тимотей, взели светата мъченица и я извели извън града. Преди да я умъртвят, те се устремили към нея, желаейки да извършат насилие, но ръцете им внезапно изсъхнали. Тогава те повярвали в нашия Господ Иисус Христос, паднали в нозете на светата мъченица и поискали да се помоли за тях, та Господ да ги призове при Себе Си преди нея, което и станало по нейните молитви. После светицата се помолила и за себе си и мирно починала на същото място. Някои благоговейни християни взели мощите им и ги положили в Ефес на честно място, славейки Бога.

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_LINK1_}}